

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра економічної теорії

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТРАХОВИЙ ЗАХИСТ БІЗНЕСУ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Освітня програма/спеціалізація – «Бізнес-економіка»

Статус дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2018, 2019

Харків – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Страховий захист бізнесу» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 18 с.

Розробник

Нечипорук Людмила Володимирівна – професорка кафедри економічної теорії, докторка економічних наук, професорка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії, докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії

(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	6
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	10
5. Теми лекційних і практичних занять.....	11
5.1. Теми лекційних занять.....	11
5.2. Теми практичних занять.....	12
6. Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання	13
7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	15

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Страховий захист бізнесу» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка» підготовки бакалаврів спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5,0	Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність – 051 «Економіка» Спеціалізація – «Бізнес-економіка» Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Обов'язкова	Обов'язкова
Модулів – 2		Рік підготовки: 2-4-й	Рік підготовки: 2-4-й
		семестр	семестр
Загальна кількість годин - 150		3-8-й	3-8-й
		Лекції	Лекції
		30 год.	6 год.
		Практичні заняття	Практичні заняття
		44 год.	8 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		76 год.	136 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4-6; самостійної роботи студента - 4-5.		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)

Мета навчальної дисципліни – формування базових знань з питань теорії створення та практичного застосування конкретних механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій; закономірностей, принципів та особливостей страхової діяльності в умовах ринкової економіки.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо забезпечення потреби юридичних та фізичних осіб у страхових послугах;
- засвоєння основ функціонування механізму страхового захисту, змісту і призначення певних видів страхових послуг;
- поглиблення теоретичних знань та формування здатності до забезпечення страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання;
- розвиток умінь із визначення доцільності використання певного виду страхової послуги з метою управління ризиками бізнесу;
- поглиблення теоретичних знань та формування здатності до

оптимізації бюджетів фінансових ресурсів бізнес-організацій з урахуванням переваг страхового захисту;

– розвиток умінь із обґрунтування засад оптимізації страхового захисту персоналу бізнес-організацій;

– формування системи теоретичних знань щодо оптимізації страхового захисту майна бізнес-організацій;

– оволодіння основами страхового захисту відповідальності бізнесу;

– набуття умінь із визначення можливостей оптимізації оподаткування при застосуванні страхового захисту бізнесу;

– усвідомлення необхідності розроблення та реалізації оптимальної фінансової поведінки суб'єктів господарювання в умовах обмежених ресурсів.

Пререквізити: «Мікроекономіка», «Міжнародна економіка», «Міжнародний бізнес», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка та фінанси підприємства», «Бізнес-потенціал розвитку підприємства», «Фінансова система».

Кореквізити: «Економічна безпека підприємства».

Постреквізити: «Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства)».

Мова навчання – українська.

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

1.	Визначати сутність і необхідність страхового захисту в економічному житті суспільства.
2.	Визначати вигідність того чи іншого виду страхування.
3.	Пояснити необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та громадян.
4.	Використовувати набуті знання в особистому житті та виробничій діяльності.
5.	Доцільно застосовувати можливості страхового вибору та оцінювати страхові ризики.
6.	Застосовувати оцінку ризиків для економії коштів та покриття можливих втрат від непередбачених обставин.
7.	Прогнозувати можливі напрями впливу страхового захисту на розвиток бізнесу.
8.	Визначати сукупність заходів, що забезпечують використання страхового захисту як одного із дійових інструментів соціальної політики держави.
9.	Систематизувати основні тенденції розвитку фінансових відносин в умовах фінансової глобалізації.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Бізнес-економіка», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК18. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності.

Спеціальних компетентностей:

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК15. Здатність самостійно розробляти, впроваджувати, супроводжувати бізнес-проекти, виявляти проблеми у бізнес-діяльності та пропонувати способи їх розв'язання.

СК16. Здатність до аналітичної діяльності, спрямованої на економічне обґрунтування сучасних бізнес-стратегій.

СК17. Уміння визначати загрози економічній безпеці бізнесу, розробляти та впроваджувати заходи з їх запобігання.

Програмних результатів навчання:

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з урахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ БІЗНЕСУ

Тема 1. Страхування та його роль в економіці

Економічна сутність страхування. Категорія страхового захисту. Функції та принципи страхування. Комерційне і соціальне страхування. Поняття страхового фонду. Організаційні форми страхового фонду:

централізований страховий фонд; фонди самострахування; фонди страховиків. Соціально-економічна природа страхового фонду і принципи його формування.

Характеристика суб'єктів страхування: страховик, страхувальник, застрахований, вигодонабувач. Види страхування та їх характеристика. Засади добровільного і обов'язкового страхування.

Тема 2. Поняття ризику. Ризик-менеджмент бізнесу

Поняття ризику в страхуванні. Ризик як ймовірнісний розподіл результатів діяльності; ризик як ймовірність відхилення фактичних результатів від запланованих; ризик як розподіл ймовірності збитків.

Класифікація ризиків. Чисті і спекулятивні ризики; фундаментальні і часткові ризики. Класи ризиків. Критерії страхових ризиків: випадковість розподілу збитку; оцінка розподілу збитку; однозначність розподілу; незалежність ризиків, що страхуються, можливість оцінки максимального розміру збитку. Ознаки розмежування ризиків, що страхуються. Технічна одиниця страхування.

Ризик-менеджмент. Ідентифікація ризику. Вимір ризику. Контроль ризику. Передача ризику (трансфер) від страхувальника до страховика.

Тема 3. Сутність та суспільне призначення соціального страхування

Поняття та необхідність загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі ЗДСС). Функції ЗДСС. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Види загальнообов'язкового державного соціального страхування. Страховий ризик. Страхові випадки. Об'єкти ЗДСС. Суб'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування: страховики, страхувальники, застраховані особи. Особи, які підлягають ЗДСС. Страховий стаж.

Умови надання соціальних послуг та матеріального забезпечення особам за ЗДСС. Підстави припинення виплат і надання соціальних послуг за ЗДСС. Види соціальних послуг та матеріального забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням. Єдиний соціальний внесок.

Тема 4. Страховий ринок та страхова послуга

Сутність страхового ринку. Учасники страхового ринку. Організаційні форми створення страхових компаній. Посередницька діяльність на страховому ринку: страхові брокери і страхові агенти. Діяльність професійних аналітиків (непрямих страхових посередників). Форми проведення страхування. Порівняльна характеристика обов'язкового та добровільного страхування.

Системи страхування та франшизи. Страхове відшкодування. Страхова послуга. Страховий платіж.

Становлення та функціонування страхового ринку в Україні. Держава і державний нагляд на страховому ринку.

Тема 5. Фінансова надійність страхової компанії

Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Чинники фінансової стійкості страховика. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховання як метод забезпечення фінансової надійності. Оцінка і контроль платоспроможності страхової компанії. Поняття платоспроможності та умови її забезпечення. Показники платоспроможності.

Показники платоспроможності українських страховиків. Оцінка платоспроможності в країнах Європейського союзу.

Сутність перестраховання, його роль у забезпеченні гарантій страхового захисту. Співстрахування. Основні терміни перестраховання. Основні методи перестраховання: факультативне й облігаторне. Види перестраховання. Пропорційне перестраховання і відповідні йому види договорів: ексцедентний, квотний, квотно-ексцедентний. Непропорційне перестраховання і відповідні йому види договорів: договір ексцедента збитків; договір ексцедента збитковості. Перестраховальні пули. Ціна перестраховання.

Тема 6. Особисте страхування

Особисте страхування, його сутність, призначення і види. Страхування життя, страхування від нещасливих випадків, медичне страхування. Страхування життя, його економічне і соціальне значення. Сполучення функцій страхування ризиків і функції накопичення капіталу. Принципи визначення страхової суми і страхового тарифу.

Види страхування життя: страхування життя на випадок смерті; страхування на дожиття; змішане страхування життя. Об'єкти страхової відповідальності. Винятки із страхового захисту. Умови виплати страхової суми. Страхування за участю в прибутку страхової компанії. Особливості страхування життя в європейських країнах. Форми реалізації накопичувальних функцій страхування життя. Аннуїтети. Пенсійне страхування. Недержавні пенсійні фонди.

Тема 7. Майнове страхування

Особливості страхування домашнього майна. Вогневе страхування. Страхове покриття і виняток із страхового захисту. Комплексні поліси страхування особистого майна. Особливості страхування майна юридичних осіб. Об'єм страхової відповідальності. Винятки зі страхового захисту.

Поняття основного і додаткового договору страхування майна. Пакетні поліси майнового страхування. Страхування фінансових ризиків. Страхування від перерв у виробництві. Оцінка майна, що страхується і визначення страхової суми. Правила врегулювання збитку і виплати страхового відшкодування в майновому страхуванні. Страхування технічних

ризиків.

Тема 8. Страхування відповідальності

Поняття цивільної відповідальності. Соціально-економічна сутність страхування загальногромадянської відповідальності. Страхування відповідальності юридичних і фізичних осіб. Основні види страхування цивільної відповідальності. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності. Страхування договірної відповідальності. Страхування цивільної відповідальності роботодавця.

Професійна відповідальність і необхідність її страхування. Страхування автоцивільної відповідальності.

Модуль 2. ВИДИ ПОСЛУГ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ БІЗНЕСУ

Тема 9. Ризикові програми страхування життя персоналу бізнес-організацій

Ризикове страхування життя. Суть страхування від нещасних випадків. Порядок укладання договору страхування. Порядок і умови виплати страхових сум.

Ризики, що виникають відносно пасажирів, водія, третіх осіб під час експлуатації авто. Суть страхування від нещасних випадків. Порядок укладання договору страхування. Обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті.

Порядок і умови виплати страхових сум. Обов'язкове особисте страхування працівників відомчої та сільської пожежної охорони. Обов'язкове особисте страхування життя і здоров'я спеціалістів ветеринарної медицини. Обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті.

Тема 10. Послуги медичного страхування персоналу бізнес-організацій

Суть медичного страхування. Добровільне медичне страхування. Медичне страхування громадян, які виїждять за кордон. Організація роботи страхової компанії. Послуги з міжнародного медичного асістансу та їх застосування. Умови й особливості укладення договору страхування.

Ринок послуг медичного страхування.

Тема 11. Послуги з довгострокового накопичувального страхування життя персоналу бізнес-організацій

Сутність страхування життя. Типи програм страхування життя. Страхування на дожиття і на випадок смерті. Програми страхування життя з додатковими ризиками. Показники діяльності із страхування життя.

Пенсійне страхування життя. Оподаткування договорів страхування життя.

Ринок послуг довгострокового накопичувального страхування життя.

страхового захисту бізнесу.								
1. Страхування та його роль в економіці.	8	2	2	4	8	2	2	4
2. Поняття ризику. Ризик-менеджмент бізнесу.	8	2	2	4	8			8
3. Сутність та суспільне призначення соціального страхування.	8	2	2	4	8			8
4. Страховий ринок та страхова послуга.	8	2	2	4	8			8
5. Фінансова надійність страхової компанії.	8	2	2	4	8			8
6. Особисте страхування.	8	2	2	4	8			8
7. Майнове страхування.	8	2	2	4	8			8
8. Страхування відповідальності.	12	2	4	6	12			12
<i>Разом</i>	<i>68</i>	<i>16</i>	<i>18</i>	<i>34</i>	<i>68</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>64</i>
Модуль 2. Види послуг страхового захисту бізнесу.								
9. Ризикові програми страхування життя персоналу бізнес-організацій.	10	2	2	6	10	2	2	6
10. Послуги медичного страхування персоналу бізнес-організацій.	12	2	4	6	12			12
11. Послуги з довгострокового накопичувального страхування життя персоналу бізнес-організацій.	12	2	4	6	12		2	10
12. Послуги з автотранспортного страхування (КАСКО).	12	2	4	6	12	2		10
13. Страхування цивільно-правової відповідальності автовласників.	12	2	4	6	12			12
14. Послуги зі страхування вантажів (КАРГО).	12	2	4	6	12			12
15. Послуги страхування професійної відповідальності	12	2	4	6	12		2	10
<i>Разом</i>	<i>82</i>	<i>14</i>	<i>26</i>	<i>42</i>	<i>82</i>	<i>4</i>	<i>6</i>	<i>72</i>
Усього годин / кредитів ECTS	150/5,0	30	44	76	150/5,0	6	8	136

5. Теми лекційних і практичних занять

5.1. Теми лекційних занять

Тема навчальної дисципліни	Тематика практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Теоретичні основи страхового захисту бізнесу.			
1. Страхування та його роль в економіці.	1. Страхування та його роль в економіці.	2	2
2. Поняття ризику. Ризик-менеджмент бізнесу.	2. Поняття ризику. Ризик-менеджмент бізнесу.	2	
3. Сутність та суспільне	3. Сутність та суспільне	2	

призначення соціального страхування.	призначення соціального страхування.		
4. Страховий ринок та страхова послуга.	4. Страховий ринок та страхова послуга.	2	
5. Фінансова надійність страхової компанії.	5. Фінансова надійність страхової компанії.	2	
6. Особисте страхування.	6. Особисте страхування.	2	
7. Майнове страхування.	7. Майнове страхування.	2	
8. Страхування відповідальності.	8. Страхування відповідальності.	2	
Модуль 2. Види послуг страхового захисту бізнесу.			
9. Ризикові програми страхування життя персоналу бізнес-організацій.	9. Ризикові програми страхування життя персоналу бізнес-організацій.	2	2
10. Послуги медичного страхування персоналу бізнес-організацій.	10. Послуги медичного страхування персоналу бізнес-організацій.	2	
11. Послуги з довгострокового накопичувального страхування життя персоналу бізнес-організацій.	11. Послуги з довгострокового накопичувального страхування життя персоналу бізнес-організацій.	2	
12. Послуги з автотранспортного страхування (КАСКО).	12. Послуги з автотранспортного страхування (КАСКО).	2	2
13. Страхування цивільно-правової відповідальності автовласників.	13. Страхування цивільно-правової відповідальності автовласників.	2	
14. Послуги зі страхування вантажів (КАРГО).	14. Послуги зі страхування вантажів (КАРГО).	2	
15. Послуги страхування професійної відповідальності.	15. Послуги страхування професійної відповідальності.	2	
Усього		30	6

5.2. Теми практичних занять

Тема навчальної дисципліни	Теми практичних занять	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль 1. Теоретичні основи страхового захисту бізнесу.			
1. Страхування та його роль в економіці.	1. Страхування та його роль в економіці.	2	2
2. Поняття ризику. Ризик-менеджмент бізнесу.	2. Поняття ризику. Ризик-менеджмент бізнесу.	2	
3. Сутність та суспільне призначення соціального страхування.	3. Сутність та суспільне призначення соціального страхування.	2	
4. Страховий ринок та страхова послуга.	4. Страховий ринок та страхова послуга.	2	
5. Фінансова надійність страхової компанії.	5. Фінансова надійність страхової компанії.	2	
6. Особисте страхування.	6. Особисте страхування.	2	

7. Майнове страхування.	7. Майнове страхування.	2	
8. Страхування відповідальності.	8. Страхування відповідальності.	2	
	КОЛОКВІУМ	2	
Модуль 2. Види послуг страхового захисту бізнесу.	Модуль 2. Види послуг страхового захисту бізнесу.		
9. Ризикові програми страхування життя персоналу бізнес-організацій.	9. Ризикові програми страхування життя персоналу бізнес-організацій.	2	2
10. Послуги медичного страхування персоналу бізнес-організацій.	10.1. Послуги медичного страхування персоналу бізнес-організацій.	2	
	10.2. Страхування на випадок критичних захворювань.	2	
11. Послуги з довгострокового накопичувального страхування життя персоналу бізнес-організацій.	11.1. Послуги з довгострокового накопичувального страхування життя персоналу бізнес-організацій.	2	2
	11.2. Пенсійне страхування.	2	
12. Послуги з автотранспортного страхування (КАСКО).	12.1. Послуги з автотранспортного страхування (КАСКО).	2	
	12.2. Ринок автотранспортного страхування.	2	
13. Страхування цивільно-правової відповідальності автовласників.	13.1. Страхування цивільно-правової відповідальності автовласників.	2	
	13.2. Ринок страхування цивільно-правової відповідальності автовласників.	2	
14. Послуги зі страхування вантажів (КАРГО).	14.1. Послуги зі страхування вантажів (КАРГО).	2	
	14.2. Ринок послуг зі страхування вантажів (КАРГО).	2	
15. Послуги страхування професійної відповідальності.	15. Послуги страхування професійної відповідальності.	2	2
	КОЛОКВІУМ	2	
Усього		44	8

6. *Форми педагогічного контролю, засоби та критерії оцінювання результатів навчання*

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі

накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента; максимальна оцінка за модуль – 25 балів;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 20 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *залік*, що виставляється на останньому занятті на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Практичні заняття		Колоквіуми		Самостійна робота студентів	Разом
Модуль № 1	Модуль № 2	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
max 25	max 25	max 20	max 20	max 10	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті.	Max 25	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	20	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	15	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 20	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	18	Результати опрацювання матеріалу високі, але є незначна кількість несуттєвих помилок.
	16	Добре засвоєння матеріалу з тем, але наявні окремі помилки.
	14	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	12	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Самостійна робота	Max 10	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження; вільне володіння матеріалом; вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал,

		робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	9	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу; теоретичні поняття недостатньо підкріплені фактичними даними. Студент дуже добре володіє матеріалом.
	8	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість у дослідженні.
	7	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, висновки не віддзеркалюють основний зміст роботи або не мають самостійного характеру. Студент посередньо володіє матеріалом дослідження.
	6	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків або висновки не мають самостійного характеру. Студент слабо володіє матеріалом роботи.
	Min 0	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не володіє матеріалом роботи.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

7. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

7.1. Нормативно-правові акти.

Господарський кодекс України від 16. 01. 2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № №18 -22. Ст. 144. Дата оновлення: 06.01.

2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 03.05.2020).

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356. Дата оновлення: 28.02.

2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.05.2020).

Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 03.05.2020).

7.2. Література

Основна література

1. Кропельницька С. О. Соціальне страхування: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 336с.
2. Страхування: підруч. / Л. М. Горбач, Е. В. Кадебська. Київ: Кондор, 2016 544с.
3. Страхові послуги: навч. посіб. / Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І. В. Дем'янюк; за заг. ред. Д. І. Деми. Київ: Алерта. 2017. 526 с.
4. Благун І. Г. Соціальне страхування: навч. посіб. / Благун І. Г., Кушнірчук Ю. М., Підлипна Р. П.; М-во внутр справ, Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: Сполом, 2015. 270 с.
5. Модернізація системи соціального страхування в Україні. Аналіт. доп. / О. П. Коваль. Київ: НІСД, 2014. 38 с.
6. Соціальне страхування: підруч. / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб'яка. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. 516 с.
7. Соціальне страхування: навч. посіб. / М. І. Мальований, П. К. Бечко, В. П. Бечко. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 496 с.
8. Фінанси: підруч. / за ред. І. О. Лютого. Київ: Ліра-К, 2017. 720 с.

Додаткова література

1. Нечипорук Л. В. Страхувий захист: сутність та модернізація в умовах формування соціальної держави в Україні. *Соціальна держава: досвід політико-економічного аналізу*: монографія / за ред. докт. екон. наук, професора Л. С. Шевченко; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Харків, 2012. 275 с.
2. Нечипорук Л. В. Закон України «О страховании»: Комментарий. Издание четвертое, переработанное и дополненное. Харків: ООО «Одиссей», 2010. 296 с.
3. Нечипорук Л. В. Попит, пропозиція та рівновага на ринку страхових послуг. *Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2015. Вип. № 5. С. 911 – 916.
4. Нечипорук Л. В. Посилення загроз фінансовій безпеці держави в умовах фінансової глобалізації. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 1. С. 281-298.
5. Нечипорук Л. В. Теорія та практика медичного страхування в Україні. *Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2015. Вип. № 6. С. 751 – 755.

6. Нечипорук Л. В. До визначення поняття «страхова група» // *Вісник НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право.* 2013. Вип. 4 (15). С. 35-43.
7. Нечипорук Л. В. Інституціональні зміни та їх вплив на діяльність суб'єкта господарювання. *Фінансова поведінка суб'єктів господарювання в умовах кризових явищ і ризиків* : кол. моногр. Харків, 2018. С. 82 - 95.
8. Нечипорук Л. В., Лордкипанидзе Л. Особенности формирования страхового рынка в контексте создания правовой экономики (на примере Украины и Грузии). *Економічна теорія та право.* 2015. № 1 (20).
9. Нечипорук Л. В. Фінансова інклюзія в контексті страхових послуг. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики.* 2018. № 3. С. 411-417. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v3i26.143994>
10. Нечипорук Л. В. Фінансовий бізнес-консалтинг в умовах інтернаціоналізації фінансової сфери. *New stages of development of modern science in Ukraine and EU countries: monograph / edited by authors.* 2nd ed. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2019. 528 p. (p. 296-312).
11. Нечипорук Л. В. Теоретичні аспекти дослідження потреб споживачів страхових послуг. *Вісник НУ «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право.* 2014. Вип. 2 (17). С. 127-137.
12. Нечипорук Л. В. Фінансові рішення в ризик-менеджменті бізнес-організацій. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління.* 2019. № 5 (22). С. 98-103.

7.3. Інтернет-ресурси.

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної

академії наук України. URL: <http://ief.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org> (дата звернення: 12.06.2020).

Офіційний сайт «Мережа аналітичних центрів України». URL: <http://www.intellect.org.ua> (дата звернення: 12.06.2020).

Journal website «Journal of Economic Theory». URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-economic-theory> (дата звернення: 12.06.2020).

7.4. СЕНМК.

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри економічної теорії. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=149:kafedra-ekonomichnoi-teorii&Itemid=151.

7.5. Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Передплачено доступ до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).